גט פשוט פרק עשירי בבא בתרא

קסח.

מסורת הש"ס

(א) (סנהדרין יח: סנהדרין מד: מכות כ.), (ב) [כתולין עט: סוכה יא: מגילה ט"ז ע"ב אבל כתריך ליתא לגרסא ומחק המוסף מלה זו מלבון כרין], (ג) [ע"ר פשיטא דהלוה נתן שכר], (ד) ב"מ דף כ. ע"ב, (ה) לעיל [יב: וש"נ] עט., (ו) [כ"ק פס. וש"נ], (ז) נדרים ס: ב"מ קיח:, (ח) [ל"ל אתן וכ"ה בכ"ר ורש"ס ופ"ש בנדרים וכנ"מ], (ט) (נדרים ס: ב"מ מח: קו. לקמן קנב:), (י) (נדרים ס:), (כ) [ע"ר תוס' מכותות כ: ד"ה וריבי יוחנן וכו' ותוס' מכותות נה. ד"ה כמוהו ותוס' לקמן קפ: ד"ה אין הלכה], (ל) [גירסת הס"ס מעודיין], (מ) [וכתוס'], (נ) ול"ל כפרק ד' נדרים].

תורה אור השלם

1 כי יקח איש אשה וּבְעָלָהּ וְהָיָה אִם לֹא תִמְצָא חֵן בְּעֵינָיו כִּי מָצָא בָהּ עֶרְוַת דָּבָר וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתֻת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשִׁלְּחָהּ מִבֵּיתוֹ: דברים כד א

הגהות הב"ח

(א) רש"ם ד"ה מפני רעתה וכו' יש לו: אם כתב קמ"ל דלא דהשתא דידיה הוא: (ב) ד"ה מעמיד וכו' ומה היה כתוב כו: (ג) תוס' ד"ה כיון וכו' שיכל לחזור כ"ש: (ד) ד"ה ה"ג אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה מן לא גרסינן כדיה: (ה) נדרים בר אבוה בבי הכא דאתמיה וכו' אמר מי לא אתינא מן הלכה וכו' ד' נדרים בבי הכא דאתמיה וכו' אמר מי לא אתינא מן מלגמן יומין לגמלו כל"ל: (ו) בא"ד דאתמיה נמן ואמר מי לא אתינא מן מלגמן יומין לגמלו כל"ל: (ז) בא"ד דאתמיה מנמן: (ח) בא"ד דאמרו על שהו אל"ל אם אי אתה נותן לי מנאן ועד שלש שנים ה"ה שלי ה"ה שלו אימיה רבא מי א"ל אני אומר אמתמתא קנין: (ט) בא"ד מתני' דרריך ליה מיעה: (י) בא"ד דכתא דרב נחמן דתכא פסק לו כמו כן וכו' אלא שלש אבל בדרב הוא דכתא מליעה תפיס המלוה: (כ) בא"ד כל אחד ואחד אלא שהיה אמתמתא:

רבינו גרשום

בימי בחרותה ומשויה אין אתה מכיר אותה: ובגר לה. כמו בגרת שנתחלפה לה יפי נעוריה ובכוסת בימי בגרות: כיון שהגיד. שלא היא ואיני מכירה: [אינו חוזר ומגיד]. אפ"ה במזכירין אותו ונזכר חוזר ומגיד שצורבא מרבנן לאו אורחיה למבדק להמחבל באשה כדי שיכירה יפה ויכול לסמוך על אחרים שמכירין: כיון דדק דק. נראמן: דלמא מחלפו לה מיניה. משום צניעות אבל עם הארץ מסחבל ודייק שאינו כישון ולא מחלפו ליה שהוא מכירה יפה: והאידנא דלא עבדינן הכי. דליתן בעל שכר משום דבעל מאחר שנכתב הגט אינו חושש אם מגיע לידה כל כך מהרה בשביל הכתובה שצריך לפרוע לה: הלכך שדיוהו רבנן שכר הסופר על האשה ההיא תתן: כי היכי דלא לשהייה. שתרגיא גישה מיד הסופר כדי שלא ישהה לה פרעון כתובתה. והשובר לאשה והבעל נותן את השכר והאשה נותנת את השכר מיבעי ליה הואיל דאיהי מקבלת ח) הפרעון מכתובתה. ומקמי איידי דתנא ריפא הבעל נותן תנא סיפא בעל נותן ולאו משום דוקא דהאי האשה נותנת שכר: אע"פ שאין מלוה עמו. משום דזכות הוא למלוה וזכין לאדם שלא בפניו: שיהא

תוספות

כיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד. דבר המסמים את הראשון, דכתיב (ויקרא ה) אם לא יגיד, הכנגד קמייתא קניא קרא (מנחות מה:) הנגי עדות מדא הנגדה כתיבא אם לא יגיד ונו' (מכות יח:). מדת סדום. שלי שלי (עובדין מח:) לא היו עוקין עוקה (כתובות קב:) זה הכנה הם לא מסר (לעיל יב:) אין מהכה לאכיהו אביהם אלא מסר בכך כלום (לעיל יא:). כי אריא ארבא. כאריה אריה (ב"מ קא:). והשליש את שטרו. הפקידו ביד נאמן, לפי שלא הלוה שיחזור ויתבענו כל החוב, ואמר לו. לוה לאנשים, אם אין לי מי נותן לו את המותר מתוך עד יום פלוני, תן לו שטרו. ויחזור ויתבע הכל (ב"מ קיז: וב"ר נדרים כב:) ויחזיר הוצאה כל מה שכתוב בו בתחילה (נדרים שם). ולא נתן. לא פרע (שם). ר' יוסי אומר יתן. הפלוה הפקר לגמלה ולע"ג דאמסמכתא היא, דכבר הוא לפרוע כאותו זמן, קנה הגלוה את הפקר (שם). אסמכתא. הכנסת נחמה אם מכניסה את מכיני לסמוך עליו אם לא יקיים מנאה יתן כך וכך (ב"מ מח:) כיון דכר לאיזו נתן לו מדעתו אלא סומך על דבר אחיו, דפקר שהוא יכול לגנות ופעמים שמגלגלין אותו (סנהדרין כד:).

מוסף רש"י

כיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד. דבר המסמים את הראשון, דכתיב (ויקרא ה) אם לא יגיד, הכנגד קמייתא קניא קרא (מנחות מה:) הנגי עדות מדא הנגדה כתיבא אם לא יגיד ונו' (מכות יח:). מדת סדום. שלי שלי (עובדין מח:) לא היו עוקין עוקה (כתובות קב:) זה הכנה הם לא מסר (לעיל יב:) אין מהכה לאכיהו אביהם אלא מסר בכך כלום (לעיל יא:). כי אריא ארבא. כאריה אריה (ב"מ קא:). והשליש את שטרו. הפקידו ביד נאמן, לפי שלא הלוה שיחזור ויתבענו כל החוב, ואמר לו. לוה לאנשים, אם אין לי מי נותן לו את המותר מתוך עד יום פלוני, תן לו שטרו. ויחזור ויתבע הכל (ב"מ קיז: וב"ר נדרים כב:) ויחזיר הוצאה כל מה שכתוב בו בתחילה (נדרים שם). ולא נתן. לא פרע (שם). ר' יוסי אומר יתן. הפלוה הפקר לגמלה ולע"ג דאמסמכתא היא, דכבר הוא לפרוע כאותו זמן, קנה הגלוה את הפקר (שם). אסמכתא. הכנסת נחמה אם מכניסה את מכיני לסמוך עליו אם לא יקיים מנאה יתן כך וכך (ב"מ מח:) כיון דכר לאיזו נתן לו מדעתו אלא סומך על דבר אחיו, דפקר שהוא יכול לגנות ופעמים שמגלגלין אותו (סנהדרין כד:).

עין משפט נר מצוה

עא א מיי' פ"ג מהלכי עדות הלכה ה סמג עשין קט טוש"ע מ"מ סי' כט סעיף ג: עב ב טוש"ע ח"מ סי' קי סעיף ג הגה"ה:

עג ג פי' בהגהות הרא"ש בפכ"ד מהלכי מיקומי ביאה הלכה ג [וכתב אלפס יבמות פ"ד דף נח.]:

עד ד מיי' פכ"ג מהלכי מלוה הלכה כ וס"ב מהלכי גירושין הלכה ד סמג עשין נד וסי' ג טוש"ע ח"מ סי' קכ סעיף ח:

עה ה מיי' פכ"ג מהלכי מלוה ולוה הלכה ח) סמג עשין נד טוש"ע מ"מ סי' כלח סעיף כ:

עו ו מיי' שם פ"ט וסמג שם טוש"ע מ"מ סי' יג סעיף כ:

עז ז ח מיי' פי"ח מהלכי מכירה הל' ה סמג עשין פב טוש"ע מ"מ סי' נה סעיף ח וסי' רז סעיף יב:

עח ט מיי' פכ"ג מהלכי מלוה ולוה הלכה יב וסי' בהגאות ומ"מ סמג עשין נד טוש"ע מ"מ סי' מא סעיף ח וס"ב:

רבינו גרשום (המשך)

הרבה והוא יתן קמ"ל דלא הכא. בכבל: תרגימו שטרי טענתא. שזה בורר אחד נאמן שמקבל טענותיהן וכותבן הזה בורר לו אחד שמקבל טענותיו וכותבן כדי שלא יתחלפו טענותיהן ונותנין לכל אחד טענותיו ואותן של חבירו והולכין לב"ד: רב ירמיה בר אבא אמר. היינו שטרי ביורורין שכותבין שזה בירר לו דיין פלוני וזה בירר לו דיין פלוני ולהכי כותבין שאם יתחייב האחד שלא יוכל לומר אני לא קבלתי עלי פלוני להיות ב"ד: רשב"ג אומר לשניהן כותבין לזה בפני עצמו. טענותיו ולא טענותיו של חבירו והכי נמי לאידך שלא יתחלפו טענותיהם: דמר סבר. הש"ס כופין על מדת סדום. שאם אמר האחד איני רוצה ליתן אלא מתצית שכירות הסופר לפי שיכולין כל טענותיו להיכתב בשטר אחד ויתן בעל דיני חצי השכר והבירו יאמר

תוספות (המשך)

הרבה והוא יתן. קמ"ל דלא הכא. בכבל: תרגימו שטרי טענתא. שזה בורר אחד נאמן שמקבל טענותיהן וכותבן הזה בורר לו אחד שמקבל טענותיו וכותבן כדי שלא יתחלפו טענותיהן ונותנין לכל אחד טענותיו ואותן של חבירו והולכין לב"ד: רב ירמיה בר אבא אמר. היינו שטרי ביורורין שכותבין שזה בירר לו דיין פלוני וזה בירר לו דיין פלוני ולהכי כותבין שאם יתחייב האחד שלא יוכל לומר אני לא קבלתי עלי פלוני להיות ב"ד: רשב"ג אומר לשניהן כותבין לזה בפני עצמו. טענותיו ולא טענותיו של חבירו והכי נמי לאידך שלא יתחלפו טענותיהם: דמר סבר. הש"ס כופין על מדת סדום. שאם אמר האחד איני רוצה ליתן אלא מתצית שכירות הסופר לפי שיכולין כל טענותיו להיכתב בשטר אחד ויתן בעל דיני חצי השכר והבירו יאמר

(א) כיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד [ב]צורבא מרבנן לאו אורחיה למידק ההוא תברא דהוה חתים עליה רב ירמיה בר אבא אמרה ליה לאו אנא הואי אמר לה [ג]איברא אנת הות אמר אביי אע"ג דצורבא מרבנן לאו אורחיה למידק כיון דדק דק אמר אביי [ד]האי צורבא מרבנן דאזיל לקדושי איתתא נידבר עם הארץ בהדיה דלמא מחלפו לה מיניה: והבעל נותן שכר וכו': מאי מעמא דאמר קרא [ה]וכתב ונתן והאידנא דלא עבדינן הכי [ו]שדיוהו רבנן אאשה כי היכי דלא לשהייה: כותבין שטר ללוה אף על פי שאין מלוה עמו וכו': [ז]פשיטא לא צריכא בעיסקא: כותבין שטר למוכר אף על פי שאין לוקח וכו': פשיטא לא צריכא [ח]במוכר שדהו מפני רעתה: אין כותבין שטרי אירוסין וכו': פשיטא לא צריכא דאפילו צורבא מרבנן דניחא ליה לחמוה לקרוביה: אין כותבין שטר אריסות וקבלנות וכו': פשיטא לא צריכא בבורה: אין כותבין שטרי בירורין אלא מדעת שניהם וכו': [ט]מאי שטרי בירורין הכא תרגימו שטרי טענתא רב ירמיה בר אבא אמר [י]זה בורר לו אחד וזה בורר לו אחד: ר"ש בן גמליאל אומר לשניהם כותבין שנים לזה בעצמו ולזה בעצמו: [כ]לימא בכופין על מדת סדום קא מיפלגי דמר סבר כופין ומר סבר אין כופין לא דכולי עלמא כופין והכא היינו טעמא דר"ש בן גמליאל דאמר ליה לא ניחא לי דתהוי זכותך גבי זכותי [מ]דדמית עלאי כי אריא ארבא: **מתני'** [נ]מי שפרע מקצת חובו והשליש את שטרו ואמר לו אם לא [ס]נתתי לך מכאן ועד יום פלוני יתן לו שטרו הגיע זמן ולא נתן רבי יוסי אומר יתן רבי יהודה אומר ילא יתן: **גמ'** במאי קמיפלגי [ע]ר' יוסי סבר אסמכתא קניא ורבי יהודה סבר [פ]אסמכתא לא קניא [צ]אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר רב הלכה כרבי יוסי כי אתו לקמיה דרבי אמי אמר להו וכי מאחר שרבי יוחנן מלמדנו פעם ראשונה ושניה הלכה כרבי יוסי אני מה אעשה ואין הלכה כרבי יוסי: **מתני'** [ק]מי שנמחק שטר חובו [ר]מעמיד עליו עדים ובא לפני בית דין ועושין לו קיום איש פלוני בן פלוני נמחק שטרו ביום פלוני ופלוני

כיון דדק דק. וא"ת היכא דאמר מתחלה לאו איהי היא אמר שיכול (ג) להחזיר כ"ש כשאומר מתחלה זאת היא דעאמן אע"פ שאין דרכו להסתכל בהן תריץ ה"ק כיון דדק דק ואם רוצה לחזור אינו מוחזר ומגיד: (ד) **אמר** רב נחמן אמר רבה בר אבוה. גרסינן אין הלכה ולא גרסינן הלכה והכי משמע בפרק אלו נדרים (נדרים דף כו.) ההוא דאזיל ואתפיס זכוותיה בנ"ד אמר לי לא אתינא עד ג' יומי ליבטלו זכוותיה ולא אתא אמר רב הונא בטילן זכוותיה ופריך מרב נחמן דאמר אין הלכה כר' יוסי דאמר אסמכתא קניא ואמאי בטילן זכוותיה וכן הגירסא כתובה בכרוב ספרים (ה) תימה דאמרי' בחיהו נמך (ב"מ דף סו. ושם) אגרייתא אמר רב נחמן אפי' בשעת מתן מעות לא קנה על הבית דהלוהו על שדהו וא"ל אם (ו) לא נתן לך כו' איתיביה רבא כו' [אומר אני] אסמכתא קניא ומניומי אומר אסמכתא לא קניא ופירש רש"י ומניומי החזיקי מדברי אבל הייתי רגיל לומר קניא כדמשמע מתני' (ז) דפריכא ליה מינה ומאי קאמר מניומי החזיקי אדרבה רבה בר אבוה רבו אמר החזיקו ועוד הקשה רבינו מה דרב הונא אדרב הונא דהתם קאמר אסמכתא קניא דבשעת מתן מעות קנה הכל והיכי פריך (ח)גרס נדרים (דף מ:) מהא דאמר רב נחמן דאסמכתא לא קניא והא סבירא ליה קניא ומתרץ ר"ת אפילו לא קניא אסמכתא בעלמא התם בחיהו נמך (שם) קניא טפי משום דעשה לו טובה שהלוה לו וגומר בדעתו להקנותו יותר ועוד דתפיס מלוה ואין לי מכין בזה דבהא דרב נחמן (ט) עשה לו כמו כן טובה ומיהו מה שנתן הטעם דתפיס אמי שפיר דבהא דרב נחמן לא תפיס אלא שליש אלא בדרב הונא דבבא מציעא דתפיס המלוה הקרקע במסכון ומהאי טעמא נמי אמי שפיר לרב נחמן דאמר אף לאחר מתן מעות קנה הכל ונס שהולרך מניומי להחזירו אע"פ שהיה יודע מילתיה דרבה בר אבוה ועוד י"ל לרב הונא שכל אסמכתא שאין דעת כל אחד ואחד (י) שהיה האסמכתא ואין אומרים כלל אלא להסמיך חברו על דבריו אבל המס אין זה להסמיכו על דבריו אלא לגמרי הליהו על מנת שתסקע בידו אם לא יפרענו עד שלש שנים ומהאי טעמא נמי אמי שפיר לרב נחמן: **מעמיד** עליו עדים. נראה שמועיל לענין זה שעושין אותו מלוה בשטר בעדות דבשביל התחומים הכתיב אחרי כן לא היה אלא מלוה ע"פ וקיום השטר עושין ב"ד ולא כפי' רשב"ם שהעדים עושין אותו: **ובא** לפני ב"ד. ולזוקא נקט ב"ד דאלימי לאפקועי ממונא ולקמן נמי מיירי שמבית עדים על הבית דמי שפרע קצת חובו בגמרא מקרעין את השטר כו': פלוני

(ב) [ג]איברא אנת הות אמר אביי אע"ג דצורבא מרבנן לאו אורחיה למידק ההוא תברא דהוה חתים עליה רב ירמיה בר אבא אמרה ליה לאו אנא הואי אמר לה איברא אנת הות אמר אביי אע"ג דצורבא מרבנן לאו אורחיה למידק דק אמר אביי האי צורבא מרבנן דאזיל לקדושי איתתא נידבר עם הארץ בהדיה דלמא מחלפו לה מיניה: והבעל נותן שכר וכו': מאי מעמא דאמר קרא וכתב ונתן והאידנא דלא עבדינן הכי דשדיוהו רבנן אאשה כי היכי דלא לשהייה: כותבין שטר ללוה אף על פי שאין מלוה עמו וכו': פשיטא לא צריכא בעיסקא: כותבין שטר למוכר אף על פי שאין לוקח וכו': פשיטא לא צריכא במוכר שדהו מפני רעתה: אין כותבין שטרי אירוסין וכו': פשיטא לא צריכא דאפילו צורבא מרבנן דניחא ליה לחמוה לקרוביה: אין כותבין שטר אריסות וקבלנות וכו': פשיטא לא צריכא בבורה: אין כותבין שטרי בירורין אלא מדעת שניהם וכו': מאי שטרי בירורין הכא תרגימו שטרי טענתא רב ירמיה בר אבא אמר זה בורר לו אחד וזה בורר לו אחד: ר"ש בן גמליאל אומר לשניהם כותבין שנים לזה בעצמו ולזה בעצמו: לימא בכופין על מדת סדום קא מיפלגי דמר סבר כופין ומר סבר אין כופין לא דכולי עלמא כופין והכא היינו טעמא דר"ש בן גמליאל דאמר ליה לא ניחא לי דתהוי זכותך גבי זכותי דדמית עלאי כי אריא ארבא: **מתני'** מי שפרע מקצת חובו והשליש את שטרו ואמר לו אם לא נתתי לך מכאן ועד יום פלוני יתן לו שטרו הגיע זמן ולא נתן רבי יוסי אומר יתן רבי יהודה אומר לא יתן: **גמ'** במאי קמיפלגי ר' יוסי סבר אסמכתא קניא ורבי יהודה סבר אסמכתא לא קניא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר רב הלכה כרבי יוסי כי אתו לקמיה דרבי אמי אמר להו וכי מאחר שרבי יוחנן מלמדנו פעם ראשונה ושניה הלכה כרבי יוסי אני מה אעשה ואין הלכה כרבי יוסי: **מתני'** מי שנמחק שטר חובו מעמיד עליו עדים ובא לפני בית דין ועושין לו קיום איש פלוני בן פלוני נמחק שטרו ביום פלוני ופלוני

(ג) איני רוצה שיכתבו טענותי עם טענותיו אלא יכתבו לו טענותיו לבד בשטר אחר ויתן הוא כל שכירות לבד בשטר אחר ואני אתן כל שכירות כתיבת שטר טענותי אין שומעין לו דזה מדת סדום שלי שלי ושלך שלך אלא יכתבו לשניהן כל טענותם בשטר אחד או שטר בירור ב"ד ויתנו שניהן שכירות של שטר אחד בלבד: ורשב"ג אומר אין כופין. אלא להני לשניהם כותבין לזה טענותיו לעצמו ולזה לעצמו וכל אחד יתן שכר שטרו: לא רב"ג כופין והא היינו טעמא דרשב"ג דא"ל לא ניחא לי שיהו זכויות טענותיך עם זכויות טענותי. בשטר אחד שאיני רוצה להשתתף עמך: דדמית עלי כאריא ארבא. כארי אורב: **פס'** והשליש את שטרו. שאמר למלוה תהנו ביד שליש ביד נאמן אם לא אשלים לך הפרעון עד יום פלוני תן לו שטרו ויגבה כדמעיקרא כל חובו וילך לאיבוד מה שכבר נתתי: ג) ואם לא נתתי אסמכתא הוא שסומך בדעתו שיכול לפורעו עד הזמן ועל כן מקנה לו. ד' יוסי סבר אסמכתא קניא: שר' יוחנן למדנו. במקומות אחרים: אני מה אעשה. אפסק כמו שלימדני. ואם"ה אין הלכה כר' יוסי אלא אסמכתא לא קניא: **פס'** מי שנמחק מקצת שטר חובו. ומתיירא שמא ימחק כולו: מעמיד עליו על השטר עדים. שיקראוהו ידעו מה כתוב בו ומי הן עדיו ויביא אותן לפני ב"ד שיעידו בפניהם מה שראו בשטר. והן ב"ד עושין לו קיום. שיכתבו לו על גבי אותו שטר מחוק. איש פלוני בן

ח) דכיון דיה לו בכסף הגי' שהוא נרשב"ם ד"ה לחידי. ט) תוס' ל"ל ר"י סבר אסמכתא קניא. אם לא נתתי וכו'.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com